

UJ DEBRECZEN

FÜGGETLEN POLITIKAI NAPILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Debreczen, Darabos-utca 7. szám. — Telefon 412. szám.
Hirdetések ár sz. a b. s. szerint vételemek fel.

II. évfolyam.

5. szám.

Egyes szám ára 4 fillér.

Előfizetési ár helyben: egy hóra 1 korona, negyedévre 3 korona. — Vidékre egy hóra 1 kor. 50 fillér; negyedévre 4 kor. 50 fillér.

Debreczen, 1913.

Szerda, január 8.

Vizkereszt.

A napkeleti bölcsek bölcsessége révén föl kell világosítanunk az országot arról, hogy a kormány választójoga szerint a választók nem nyolcvan százalékkal szaporodnak, hanem csak ötven százalékkal. A kormány ugyanis három év előtti statisztikával szurja ki a szemünket, amikor egy millió hetvenezer volt a választópolgárok száma, ma azonban már egy millió kétszázezeren felül van, eszerint a szaporodás a kormány szerint is legfeljebb csak hatszáz ezer, ami testvérek között is csak ötven százalékos szaporodásnak és nem nyolcvan százalékosnak felel meg. Megjegyezzük, hogy ez a nyers statisztika, amit a mai választójogi törvény alapján bejutottak tartanak fenn, s ha ezek lassanként majd kihullanak: tisztán a kormány törvényjavaslata alapján minimum harminc százalékos visszaesés fog beállani a választópolgárok számában.

Aztán idefigyeljen mindenki: a magyarság részvétele a választásokban csak fél, mond: fél százalékkal emelkedik. A kormány statisztikája szerint ugyanis a magyarság eddig 59.6 százalékkal vett részt a választásokban, most pedig ugyancsak ezen statisztika szerint részt fog venni — 60.2 százalékkal. Az egy, a matematikában se nem szoroz, se nem oszt, hát az egynek a fele, a fél: mit szoroz, vagy mit oszt? Szorozza és osztja azt az osztályparlamentet, amelynek mindenképpen osztályparlamentnek kell maradnia, éppen úgy, mint a bundának: ha kifordítom, ha befordítom, mégis bunda — a bunda:

Hát ezért tartják Tiszáék állandóan a nyelvükön a magyar nemzeti szupremáciát, hogy amikor beteresztenek egy hihetetlenül antidemokratikus választójogot, hogy ugyanakkor a magyarság százalékarányszámát a választók

résztvevételében csak fél perccel emeljék? Mert ha még Tiszáék azt mondanák, hogy jó, itt van egy választójogi törvényjavaslat, amit el lehet nevezni reakcionáriusnak, retrográdnak, de azt senki sem tagadhatja, hogy a magyarság százalékarányszámát husz perccel, tizenöt perccel, vagy legalább tíz perccel emeli a törvényjavaslat: hát még sokat meg lehetne bocsátani — ámde fél perccel? Tisztelt haza, tisztelt kormány és tisztelt választójogi maffia: mi az a fél perccel? Mi az, felelik az osztályparla-

mentisták: nektek lehet, hogy kevés, lehet, hogy semmi, de nekünk még ez is sok!

Ez a kiáltó szörnyűség a kormány választójogi statisztikájából van véve, tehát megcáfolhatóan, de egyúttal megdönthetetlen bizonyítéka annak, hogy a kormány és Tiszáék a magyar nemzeti szupremáciával annyit se törődnek, mint a huszár kardja nem törődik az imádsággal. Üssön bele a kő a magyar szupremáciába — csak az osztályparlament maradjon meg!

A sötét felhők

elhúzódnak gazdasági életünk egéről.

Az új év jelentékenyen növelte a béke megkötésének lehetőségét. Az esetleges világháború réme teljesen eltűnt. A balkáni háború azonban bennünket sokkal közelebből és erősebben érintett, mint a többi európai államokat, mivel amíg azoknál csupán a nagy konjunkturákat tartóztatja fel hatalmas fejlődésében, addig nálunk, a mi speciális gazdasági viszonyunk következtében sokkal súlyosabb állapotot idézett elő. Ugyanis nálunk a Monarchiában, különösen pedig Magyarországon óriási hiteltulépésekkel találkozunk a gazdasági életben és ezen rendkívül nehéz kérdés megoldásával, a hiteltulépések következtében előállott súlyos gazdasági problémákkal foglalkoztak állandóan egy jelentékenyebb gazdasági faktoraink, mint a kormányok.

A vállalkozási kedv az elmúlt években oly rehamosan fellendült, hogy messze túlhaladta a rendelkezésre álló tőkét. Ezen kedvező konjunktúra azonban nem volt általános, bizonyos gazdasági ágakban egyáltalán nem veltotta be a hozzája fűzött reményeket. A hitelek túlságos kihasználása és az ennek folytán a saját tőkék és az igénybe vett hitelek között fennálló aránytalanság tulajdonképpen már visszanyulik két-három évre. Amidőn a jegybank vezetősége a múlt év elején az érdekel-

tényezőket óva intette a redukálásra és a tartózkodásra, akkor már nagyon is súlyos volt a gazdasági helyzet és így ezen magas helyről jövő figyelmeztetés már bizonyos tekintetben el késve érkezett. Hiszen a hirtelen, minden átmenet nélkül történt nagymértékű hitelmegvonások erős gazdasági rázkódtatást vontak maguk után minden téren.

Főleg a nagy tőkefelemelések, alapítások, az óriási építkezési tevékenység, telekspekuláció, valamint az értékpapírok abnormis háusmozgalma voltak azon legfontosabb momentumok, amelyek a kedvezőtlen külpolitikai helyzet mellett ilyen súlyos állapotokat idéztek elő. A háború kitörése a válságot siettetette, ez azonban, ha később is de okvetlenül bekövetkezett volna. Tagadhatatlan ugyan, hogy a háború adta meg a kegyelemdőfést a helyzet teljes súlyosságára, hiszen az ipari termékek szállítását egyes fogyasztási területekre teljesen megakadályozta, az odairányuló kereskedelmet megbénította, erősebb pénzsűkségletet teremtett, az alapításokat megszüntette. Mindezen kedvezőtlen hatások azonban normális gazdasági előfeltételek mellett sokkal könnyebben esvisehetők lettek volna.

A Monarchiában volt hónapokon keresztül a legmagasabb bankráta az egész világon, az

Butorok

legelőnyösebben a **Csapó- és Piac-utca sarkon** levő **Butorcsarnokban** szerezhetők be.

Báli Meghívók

gyorsan és jutányos árban készülnek **Horovitz Zsigmond** könyvnyomdájában **Darabos-u. 7.**

idegen külföldi tőkét csaknem teljesen kivonták a Monarchia mindkét államából, úgy hogy a magán kamatlábiaz év utolsó hónapjaiban gyakran csak névleges volt, lévén a jegybank az egyedüli számbavehető pénzforsás. Az ipar és kereskedelem által a pénzintézetektől igénybevevett hitelek kamattétele a legtöbb esetben felülhaladta a nyolc százalékot, sőt a közép- és kisebb cégek kamattételei a 10—12 százaléki körül variáltak. Sőt a nemrég felvett 250 millió államkölcsön kamatterhe csaknem megközelíti a 7 százalékot, vagyis olyan magas kamattételt, melyet még a kis középamerikai és balkáni államok kormányai is csak a végső szükség esetein akceptálnának.

Nem csoda tehát, ha ilyen dedvezőtlen gazdasági viszonyok között egy esetleg fenyegető európai háboru réme óriási mértékben megrémítette a piacokat. Hogy csak néhány adattal illusztráljuk a háborus félelem hatását, a Monarchia balkáni exportja a háboru kitörése óta 60 millió koronával csökkent, a fizetésképtelenségi passzívák ezen három hónap alatt 68 millió koronát tettek ki, a balkáni moratóriumok következtében egyelőre be nem hajtható követelések összege 57 millió korona, a vieni és budapesti tőzsdék deroutejai folytán keletkezett árfolyamveszteségek közelítő értéke 3000 millió korona, a fizetésképtelenségekből előálló egész évi veszteség cca 200 millió koronára tehető.

Egyedül talán a mezőgazdaság az, amelyik kedvező évre tekinthet vissza. A kitünő termések a gazdasági élet egyéb ágaiban előálló súlyos helyzetet bizonyos mértékben enyhítették. A mezőgazdaság gazdagabb lett, a föld termőereje folytonosan gazdaságosabban használtatik ki és ezen körülmények bizonyos mértékben az iparra is jótékony befolyást gyakorolnak.

A jövőendő gazdasági helyzet sulypontja mindenesetre azon mulik, hogy a hitelviszonyok miként alakulnak. Ha a békét megkötik, amire alapos a remény, akkor a pénzviszonyok feltétlen javulására számíthatunk és ha nem is egy-két hónap, hanem egy-két év multán jogosan remélhető az, hogy a Monarchiában ismét normálisak lesznek a gazdasági viszonyok és a másiél évvel ezelőtti félbeszakadt gazda-

sági fellendülés folytatódik. Ha az új évelő hetei tényleg meghozzák a várva-várt békét, akkor teljes bizalommal és nyugodtsággal tekinthetünk a jövő elé.

A politika.

(Az új igazságügyminiszter.
Az ország a kormány ellen.)

Az ország közönsége sorakozik a kormány ellen. A mozgalom hovatozább általánossá válik és a nagyobb városokban egymásután következnek a tüntető gyűlések, ahol bizalmatlansági határozatokat hoznak. Az adóügy és választási reform szólaltatja meg a közönséget, de a gyűléseken ezeken a témákon kívül megújítatkozik az általános elégedetlenség minden irányban és bizonyára érezni kell a kormánynak, hogy közeledik a végső leszámolás ideje. Ebben a tudatban indit most a kormány akciót az ismeretes recipe szerint műhangulatot szervezve a vidéki munkapárti körökben, arra törekedve, hogy a munkapárti kilépett képviselők ellen az illető munkapárti körök bizalmatlansági határozatokat hozzanak. — Parancsszóval akarják az ilyeneket eliméztetni. A kísérletek azonban legtöbb helyen kudarcra végződnek, a bizalmatlanságból bizalom válik és ezenkívül mind több és több kerületben hangzanak fel a tiltakozások a kormány ellen és a munkapárti képviselők egymásután kapják az invitálásokat, hogy jelenjenek meg a kerületekben és nyilatkozzanak. Ilyenképpen a közeli napokban több kilépés várható.

Tegnap délután a munkapárt Lukács miniszterelnök vezetésével Khuen-Héderváry Károly gróf volt miniszterelnökhöz ment átújítani a munkapárt albumát. Együttal kopogtatásnak, szellemidézésnek szánták ezt a megjelenést, hogy kikémléjék vajjon mit hoz a jövő, hátha visszahozhatja még Kuen grótot, hogy megtartsa a hatalmon a munkapártot.

Lukács László miniszterelnök visszatért Bécsből. Beveződött ott a közös miniszteri értekezlet, mely szegényebbé tette ismét az országot. Viszont hazahozta Lukács Bécsből az új igazságügyminisztert, Balogh Jenőt, aki a király előtt letette az esküt.

A király vasárnap délelőtt Schönbrunnban megeskette Balogh Jenőt, az új igazságügyminisztert. Az eskütételnél Lukács László miniszterelnök és Eszterházy Miklós herceg interve-niáltak. Az esküformulát Vértessy Gyula államtitkár olvasta fel. Az eskütétel után 5 felsége az új minisztert külön kihallgatáson fogadta.

Lukács László miniszterelnök Balogh Jenő dr.-ral, az újonnan kinevezett igazságügyi miniszterrel vasárnap este hat órakor érkezett vissza Budapestre. Balogh Jenő dr. igazságügyminiszter tegnap este megjelent a nemzeti munkapártban. A jelenvolt Serényi Béla gróf és Beöthy László miniszterek gratuláltak Balogh Jenő dr.-nak miniszterre történt kinevezéséhez.

A hivatalos lap mai száma fogja közölni Székely Ferencz dr. volt igazságügyi miniszter felmentésére, valamint utódjának, Balogh Jenő dr.-nak kinevezésére vonatkozó királyi kéziratokat. Balogh Jenő dr. igazságügyminiszter ma délelőtt fogja hivatalát elfoglalni.

A Magyar Gazdaszövetség a felhatalmazási törvény megszavazása ellen félezer gazdakört mozgatott meg, a képviselőkhez érkező tiltakozó táviratok azonban már a törvény megszavazása után érkeztek. A Magyar Gazdaszövetség tenát elhatározta, hogy tiltakozó mozgalmat indit a felhatalmazási törvény felhasználása ellen. Felszólította az ország valamennyi gazdakörét, hogy a kerületek országgyűlési képviselőjét figyelmeztessék a földmivelő népi iránti kötelességükre. A levelek özönével kívánják elhalmazni a munkapárt tagjait, hogy álljanak helyt a választások előtt tett ígéretekért és legalább annyit tegyenek meg, hogy most amikor a megpróbáltatások ideje következett el, ha kell, a kormánnyal szemben is becsülettel keljenek a földmivelő nép védelmére. A gazdaszövetség sürgeti, hogy követelje minden község és minden gazdakör, valamennyi szövetkezet, hogy a kerület képviselője tartson

Az álmodó büne.

Az „Uj Debreczen” társaja.

Amióta Frédéric Andragne visszatért Ázsiából, ahol sokáig tartózkodott, különös gondolatok lakoznak agyvelejében és az ópium, melyet szenvedélygyel szí, éppen alkalmas szer e gondolatok rejlesztésére. Almaiból ébredve, deledgeti azokat, gyönyörködik bennük, elmondja a vendégeinek. Duszgazdag ember, családja nincs gyűlöli a magányt és ebédli terme mindenkor nyitva áll barátai előtt.

Rendesen másra bizza a házigazda szerepét. Ő maga csak ritkán ül az asztalnál. Melleszobában, puha kereveten teli tődövel szivja a kábitó füstöt.

És tegnap este végtelenül gyönyörteli, isteni ittasságban szükségét érezte annak, hogy gyónjon. Az ópium kicsalja a titkot zárt ajkából és Frédéric Andragne elárulta nekünk az ő titkát.

— Ah, — szólt — ti boldognak gondoltok engem, bizonyára irigylitek boldogságomat anélkül, hogy kutatótátok, nincs-e mérgezett keserűség az alján? Ah, ha az ember elmondhatná, ha el memé mondani valódi életét!

Boldogtalan volt az én ifjúságom. Szegény voltam, iszonyuan szegény és ez bizony a legborzasztóbb szerencsétlenség, amelyhez viszonyítva mitsem jelentenek az érzésszeli szenvedések; ez a legnagyobb csapás, mely előkelő és büszke emberi lényt sújthat.

Nem írom le nektek, minő viszontagságok

érték enyéimet, hogyan tartott aratást a halál köröttem — amig egyedül maradtam, az utolsó ki családrom nevével viseli. Elég, ha elmondom hogy huszonöt éves koromig sok mindenféle mesterségbe kezdtem, de egyikkel sem tudtam megkeresni a kenyeremet, fogatékos műveltségem folytán-e? vagy mert kevés volt bennem az erély? Bizonyos, hogy már-már kétségbeestem.

Mégis vártam, vártam a megváltást: vártam az arany- vagy biborsugarakat, melyek belevillanjanak a mélységbe, ahol vergődtem. — Arany vagy bibor... igen, vér, mely aranynyá válik... Nem rettentem vissza e gondolatból, lehetségesnek gondoltam a bünt, mely gazdagit és szabadit... De visszarettentem a tettől. És beértem e sóhajjal: Ah, ha mégis megtörténhetne... ha meghalna ő, — ha változatlanul reám szállna a vagyona...

Ő, ez volt a mesebeli bácsi, a kívándorolt dusgazdag bácsi, kiről a tönkrement családokban regélnék, — az, aki elment és eltűnt és más égöv alatt vagyont gyűjtött...

Nos, az én apámnak valóban volt egy fivére, ki kívándorolt Amerikába, hogy megpróbáljon egy ifjúkori büne következményei elől. Hosszu ideje volt annak és azóta soha nem hallottuk hírét. Noha az első családi katasztrófák idején, rokonaim egyik-másika hitetlen mosolylyal sóhajtott: Ah, legfőbb ideje, hogy Philippe bácsi visszajöjjön és megmentse... De senki sem hitte, hogy Philippe bácsi még él és főképp, hogy gazdag. Én azonban hittem, szüntelenül erre gondoltam és elképzelttem

öt hozzáférhetetlenül és pompában, egy mesebeli Edenben, rabszolgáktól körülvéve és hártározott mozdulattal előre görditve Fortuna kerekét...

Igy láttam őt gyermekkoromban, így képzeltem el őt gyomoruróságos ifjúságomban és dühösen ismételttem magamban: Ó, bár meghalna, bár meggyilkolnák, csak hogy én örököljem a vagyont...

A nélkülözések tönkre tették az egészségemet, súlyos betegség vetett a kórágóra. A kórházban, ahová vittek, érdekes esetszámba mentem. Hosszu tartamu catalepsiben feküdtem, — egyik napról a másikra várták a végzetes kizist.

Eppen ez idő folyamán éltem a legintenzívebb életet, a legsajátosabb mindenai elől rejtett életet, mely ugy villan át valódi életem szövevényén, mint egy sugárkéve egy csukott, sűrűn lefüggönyözött ablak homályán.

Hirtelen fölébredtem mély álomból, világman, egészségesen, csak a nyakszirtet éreztem még könnyű fájdalommal. Álmodtam-e? A tágas szobát, melybe a bambusz-függönyökön át tündöklő árban tódult a napfény: meghatározhatatlan bódító illat töltötte be. Mesterségesen keltett szellő csökkentette az iszonyu hőséget költöttem. Mozdulatot tettem: föl akartam állni. Hűvös puha kezét érzem homiokomon: degen nyelven — de melyet megérteitem — dalamos hang suttozta:

— Jobban vagy Antonio? Már nincs semmi bajod, ugyebár? Előre megmondta az orvos.

beszámolót és nyilatkozzék a mezőgazdaság vámvédelmének ügyében, kész-e szavazatával annak minden tervezett csorbitását megakadályozni?

A pénzügyminiszter — mint a hivatalos lap mai száma közli — körrendeleteket adott ki a pénzügyigazgatóságokhoz és a székesfővárosi adófelügyelőkhöz, melyben közli, hogy az 1913. évi állami költségvetésről szóló 1912. évi LXVI. törvény 5. §-ában adott felhatalmazás alapján a házadó, valamint a tőkekamatadó és járadékadó 1913. évre vonatkozó kivételének megindítása tárgyában 1912. évi október hó 7-én kiadott 111.508. számú rendeletének a tőkekamat- és járadékadó alá tartozó jövedelmekről szóló vallomások bekívánására vonatkozó részének végrehajtását, továbbá a tőkekamat- és járadékadó kivételét további rendelkezésig függőben tartja. Egyúttal a jövedelemadóról szóló 1909. évi X. t.-cz. 32. §-ában említett adóösszeirő bizottságok működésének megkezdését további rendelkezésig szintén függőben tartja.

Színházi válság.

Nics megoldás. A tanács a színházi bizottsághoz tette át az iratokat.

A ma délelőtt Kovács József polgármester elnökléte alatt tartott városi tanácsülés foglalkozott a debreczeni színház nagy port felvert válságával. El kell ismernünk, hogy a város mindenkor a legnagyobb előzékenységet tanúsította Zilahy Gyula színházigazgatóval szemben s viszont az is kétségtelen, hogy Zilahy erre méltán rá is szolgált. Nem kimélt ugyanis a közönségtől semmi áldozatot, a legjobb erőket alkalmazta társulatánál, a legújabb s legjelesebb darabok előadási jogát megszerezte s a színházat a legkényesebb izlésnek is megfelelő kellékekkel szerelte fel. Szóval erejénél tul hozta meg az áldozatot s talán ez volt a fő oka annak, hogy anyagi ügyei válság elé jutottak.

A színházi bizottság javaslatához képest a múlt évi december hó 27-én összeült tanácsülés 1913. évi január hó 5-ig moratóriumot adott az igazgatónak s ezzel mintegy gondolkozási időt a hitelezőknek, hogy Zilahyval megegyezésre juthassanak.

Ennek folytán Zilahy Gyula színházigazgató összes hitelezőit felhívta, hogy a megegyezés tárgyában értekezletre jöjjenek össze, minek következtében Schwartz Vilmos és Glück Ede debreczeni, valamint Fráter Ernő nyíregyházi lakos, mint az összes debreczeni hitelezők tejhatalmu megbízottai és a színházigazgató között sikerült megállapodásra jutni.

Zilahy Gyula a létrejött egyezséget bemutatta a tanácsnak, kérve annak elfogadását — a maga részéről kötelezi magát egyúttal arra, hogy mint mindig, ezután is arra fog törekedni, hogy szorgalmával, tehetségével párosulva, a színház művészi színvonalát ezután is fenntartsa, Debreczen szab. kir. város nagyjéremű műpártoló közönségének igényeit teljesen kielégítse.

Az egyezés szerint Zilahy tovább vezeti a színházat, az anyagi részt azonban egy bizottság venné át, mely a bevételeket és kiadásokat kellő ellenőrzés mellett kezelné, a tiszta jövedelmet valamelyik pénzintézetnél helyezné el s a felesleget a szerződés lejártától évi május hó 31-én, szeptember 31-ikén, továbbá 1914. évi január hó 30-án és szeptember hó 30-án osztának fel a hitelezők között, megfelelő arányban. Zilahynak, mint igazgatónak ez idő alatt havi 1000 korona fizetés biztosított, valamint a bevételből az adója és biztosítási díjai is fedeztetnének. A pénzkezeléshez ellenőr is állítanék. Ezt az egyezséget a hitelezők tejhatalmu megbízottai kivül Zilahy Gyula színházigazgató és neje írták alá.

Az ügyet Tóth Mihály dr. tanácsnok ismerette. Az okmányok szerint fizetendő: az országos színházbizottságnak 5474 korona, a színház-egyesületnek 4100 korona, stb., stb., vagyis összesen 43327 koronát kell azonnal kifizetni. — Megjegyzni az előadó tanácsnok, hogy a kimutatásban feltüntetett hitelezők közül csak mintegy 80 százaléka írta alá, míg a többiek között a Debreczeni Első Takarékpénztár, a Mül-

ter-szállító cég, a Nagymagyaralföldi Bank nem sőt Egri hitelező egyáltalán nem akar egyezkedni.

Nem vették fel a tartozásba a város által a színházi kiadások fedezésére kiutalt 4080 koronát, illetve az ebből teljesített kifizetések után lennamradt 140 korona levonása mellett fennálló 3940 koronát, mely a város követelését képezi; továbbá az alkalmazottak fizetése és könyvnyomda-költségek címén 900 korona, ugyancsak a ruhatári költségek, melyeknek összege 14000 korona a bírói marasztaló ítélet szerint. Míg az egyezés csak 85 ezer koronára történt, pedig a tartozás 123 ezer korona, melyhez jön az említett 14 ezer korona.

Zilahy igazgató elismeri, hogy a várossal kötött szerződésnek eleget nem tett, ennélfogva azonnali felmondás esete állott elő, — felhívandó volna tehát Békés Gyula, hogy hajlandó volna-e minden kötelezettséget magára vállalni?

Előadja még Tóth Mihály dr. tanácsnok, hogy Beöthy László Budapestről szintén hajlandó volna a színházat a mostani szerződés felbontása esetén átvenni, előzőleg azonban kellő tájékozás céljából személyesen ide jönnie s a szerződést vele meg lehetne kötni. Véleménye szerint sürgönyözni kellene Beöthynek s biztosra vehető, hogy a szerződés megkötetnék.

Körner Adolf polgármesterhelyettes, főjegyző a színházi bizottság véleményéhez járul, mely szerint Zilahy igazgatása alatt maradna kellő ellenőrzés mellett a színház.

Tóth Emil dr. nem látja biztosítva a város érdekeit, mert a nyári évadra n. endesen ráfizet az igazgató, tehát csakis a nyári időny után lenne a tiszta jövedelem a hitelezők között kiosztandó. A hitelezők irányítanak a színházat, olcsó darabokat adnának elő s mindenféleképpen arra törekednének, hogy minél nagyobb legyen a bevétel.

Szabó Kálmán dr. tanácsnok és Rostás István rendőrfőkapitány, valamint Csóka Sámuel, Medgyaszay Miklós és Vargha Elemér tanácsnokok, úgy Magoss György dr. tiszti főügyész hozzászólása után a tanács a polgármester javaslatára kimondotta, hogy ezúttal ér-

— Hol vagyok? — kérdeztem, mint valaki, aki mély ájulásból ébred.

— Mi nálunk, Batáviában.

— Batáviában?... Batáviában ébredtem? A min most csodálkozom, ez az, hogy akkor el nem csodálkoztam. Az álom hatalmasan meggyőző erővel felülkerekedett a valóságon. Zavarosan emlékeztem arra, hogy valamikor őrjáts hideg, ködös városban éltem, és ez az emlék mindjobban elmosódott, mintha ez volna az álom, míg én percről-percre teljesebben becélttem magama mostani valóságba. Már nem voltam Frédéric, ki a kórházban haldoklott; Antonio voltam, kit gyöngéden átkarolt fiatal felesége, Marignita. És amidőn a rövid tropikus alkonyatban — az erkély küszöbéről — lepillantottam az indigókék víz tündéklésére, a rózsaszínű árnyalatokban sugárzó házakra, a fekete hegyekre, melyekre lassan borult az éj bársonyos palástja: természetesnek találtam, hogy itt vagyok és hogy keblemhez szorítom a szerelmes, gyöngyörűszip Marignitát...

Ah, ha leírhatnám nektem életem e csodásan bűvös szakát... De nem vagyok poéta és az álomról csak azért beszéltem, hogy elmondjam a bűnt. Ime:

Batáviában én, a hajdani Frédéric, jelenleg Antonio, nem voltam egyéb, mint gondnoka egy vén nábobnak, ki rut. despotikus, kegyetlen ember volt, kit — bár alázatosságot színleltem — egész szívből gyűlöltem, mióta fölfedeztem, Marignitának udvarol.

Marignita sohasem volt hüllen. Én azonban oly féltékeny voltam, hogy napról-napra foko-

zódott boszuvágyam, hogy szívem minden dobbanása azt sugta, gonoszul makacsul, gyimikusan: öld meg, öld meg.

Engedelmeskedtem e hangnak. Igen, megöltem az utálatos, dús gazdag öreget. Emlékszem, hogy orvul támadtam meg, hátulról, — és mint fonódtak ujjaim nyaka köré és hogy szidalmaztam, míg körmeim husába vésődtek.

... Hogy mi történt azután, nem tudom mert sűrű éjszaka vett körül és midőn újra felébredtem, fehér függönyökön át hideg világosság szűrődött, kíváncsi arcom hajlottak felém és hogy most is azt kérdeztem:

— Hol vagyok? — fülembé sugta valaki:

— Nos, — jobban van?

Szemeim kinyíltak: a kórházi környezetre tapadt tekintetem. Hirtelen eszembe ötlött minden szenvedés, melyet Párisban átéltem. De képzeletem előtt láttam a sugaras tájat, ahová lelkeim elzarándokolt és úterem gyorsított ritmusa zengte: «Megölted, megölted...»

Meggyöngyültem és hónapok multak el. Párist utáltam. Az a sugárzó vízió mindig kőrülveti. Marignita kérem fonta fehér tűnőklő karjait és vad örömben dobogott a szívem emlékére a bűnnek, melyet álomban elkövettem mertem.

Ekkor egy napon kezemhez jutott egy levél, a Batávián székelő francia konzulátus bélyegével felbontottam. Majdnem elájultam. Nagybátyámat, Philippe Anragneot meggyöngyölték 6 hónap előtt és minthogy gyermeke nem volt, én voltam egyetlen örököse...

Hat hónap előtt... Batáviában... Abban az

időben én halálos betegen feküdtem egy párisi kórházban; és betegségem alatt Batávián szerepelt egy másik énem, kinek kezét tojtogattak... Félisköltöttem — a rémületől-e vagy az örömtől? Mert most engem volt a nagy vágyon, mely után áhítottam — akár bűn éráns. Azután megnyugodtam, megértettem hogy itt sajtóságos véletlen forog fenn. És néhány nappal Batávia felé vitorláztam, hogy felvessem az örökségemet...

Nos, odaérkezve meggyőződtem arról, hogy nem álmodtam. A városban minden ismeretes volt előttem. És a házban, mely ezentúl az engem volt, úgy éreztem magam mint valami hazajáró lélek; annyira otthonos volt minden. Am nem találtam ott Marignitát. És ez iszonyu csalódás gyanánt sújtott. Tudtam, hogy boldogság nincs számomra, míg meg nem találom, viszont nem látom...

Nos, barátaim, most, hogy mindent elmondtam nektek, hagyjatok magamra. Mert ime végre megtaláltam őt.

Jén, amikor hívom jön, amikor egyedül vagyok — jön, mint egy istennő kéklő fejhőn, Csodásan édes az ő karjai ölelése. Reám borítja sötét haja palástját. Fülembé sug egy gyengéd, különös szavakat:

— Antonio, gyilkos, ő én imádoztam!

Frédéric Andragne intett, hogy távozzunk. A kereveire vetette magát, a boy elébe tartotta a hosszú elefántcsővet és illatos, kékes füst töltötte be a szobát — a gomolygó relikvion csabos ölmok ringatóztak...

demleges határozatokat nem hozs az iratokat a színügyi bizottsághoz teszi át javaslattevére. Ez egyhangu határozat folytán a polgármester az ügy tárgyalására a színügyi bizottságot folyó hó 8-án — szerdán — délután 4 órára össze fogja hívni.

Színház.

1913. január 7-én, kedden, B) bérletben:

ERŐS LÁNCZOK.

Vigjáték 3 felvonásban.

Heti műsor:

Este rendes helyárrakkal, A) bérletben: Vén bakancsos és fia, a huszár népszinmű.

Kedden: Erős láncok, vigjáték, B) bérlet.

Szerdán délután rendkívül mérsékelt helyárrakkal: Hit és haza, népdrama, IJusági előadás Bérletszűnet. — Este: Farkas, játék, C) bérlet.

Csütörtökön: Erős láncok, A) bérlet

Pénteken: Cigányszerelem, operette, B) bérlet

Szombaton: Kedves Augustin, operett, Ujdonság C) bérlet.

Vasárnap délután: Kaméliás hölgy, szinmű. Mérsékelt helyárrakkal, Bérletszűnet. — Este: Kedves Augustin, operett, Kis, bérlet.

Erős láncok. (Bemutató előadás.) Erős láncok... Ugyebár, jó cím? Sejtjük önök bizonyára, hogy a minden akadályt minden nehézséget diadalmasan leküzdő, mindenható szerelemről van ebben a vigjátéknak elkeresztelt darabban szó. Mert ez a darab inkább szinmű, mint vigjáték. Egy szentimentális történet, amelyben alig történik valami s amelyet az osztrák romanticizmus már szinte egészen kiaknázott. Az egész darabon meglátszik, hogy egy bécsi novellista munkája, s nem igen ért az egyes szinpad hatások beállításához. Ha mint novellát olvassuk, hát esetleg elbájoz a bájos romantikája, de mint vigjáték nem igen érvényesül. Salten Félix, a darab szerzője lehet kiváló novellista, de mint szinműíró nagyon gyenge legény. Az előadás a jobbak közé tartozott. Vajda Ilonkának, Bérczy Ernőnek és Halassy Mariskának — a főszereplőknek — meleg sikerük volt. Különösen Bérczy Ernő nyújtott kiváló alakítást a trónörökös szerepében. Halassy Mariska is újabb bizonyítékát adta az ő kiváló, nagy művészetének. Vajda Ilonka pedig igazán bájos és elragadó mászó mód leány volt. Szabó Gyula, Lévai Farkas Pál, Pethő és Kormos Gyula kisebb szerepeikben szintén jól átgondolt, művészi alakítást nyújtottak a háls közönségnek. (U. J.)

SZÍNHÁZI HIREK.

Szerb színész magyar szinpadon. Az az általános részvét, mely városszerte megnyilvánul Stojanovics Boldizsár szerb színész és családja iránt, arra indította Zilahy igazgatót — hogy egyik előadás keretében, felvonásokban megénekeltesse; tette ezt azért, hogy nyomorúságok enyhítésére a közönség ne könyöradománygyal, hanem beléptidijjal járuljon. Mára volt a szerb művésznek próba kiírva. Nagyon természetes az, hogy úgy az igazgatóság, valamint a társula rendkívül kíváncsi volt meghallgatni a külföldi művészt, kit úgy a debreczeni sajtó, valamint a debreczeni közönség oly jóakarattal karolt fel, — hogy vajjon mit tud? Vajjon megüti-e azt a mértéket, mely egyáltalán

megengedi, hogy szinpadunkon helyet foglaljon. A társulat kíváncsúsága csakhamar ki lett elégitve és pedig első dala után a csodálkozás moraja zúgott végig a társulaton, végül óriási őszinte tapsban tört ki és alig volt száraz szem a gratulánsok között. Tehát konstataulta az igazgató, hogy nem könyörrelből lépteti fel, hanem magas színvonalon álló ének-művészetéért. Remek tenor-bariton hangján oly szivhezszólóan éneklé bus keleti dalait, hogy szinte előre sajnáljuk azokat, kik elmulasztják csütörtökön, 1. hó 9-én meghallgatni ezt az érdekes és az ellenséges golyók elől menekült művészt. Ugyanakkor este kerül színre az itt is oly nagy sikert aratott «Erős láncok» című vigjáték.

Kedves Augustin operett-ujdonság próbái már a szinpadon folynak. Perczel Karola tanítja a táncokat, Kassay Klárol rendező és a főszerepeket Zilahyné S. Vilma, Borbely Lili, Falussy István stb. játsszák.

„APOLLO“

mozgó színház.

Piacz- és Miklós-utca sarok.

Igazgató: Deési Alfréd.

Folytonos bemenei! Telefon 762

Közkívánatra csak 2 napig!

Örök tanuság.

Szinmű 4 felvonásban.

Es a remek 2 órás műsor. — Jegyek telefon utján előjegyezhetők.

TÜZ

a boltban.

Az éber rendőrőrszem.

Ma hajnalban úgy fél négy óra tájban tűz ütött ki a Róth Antal Csapó-utcai fűszerüzletében. Először csak néhány kis füstcsík kanyargott ki a vasredőnyök nyílásán, majd mind sűrűbb és sűrűbb lett a füst. Talán a legnagyobb szerencsétlenségnek vette így elejét a ház előtt posztoló rendőrőrszem, aki a tűzről azonnal jelentést tett a tűzoltóságnak, a rendőrségnek és felkeltette az ott lakó tulajdonost, Róth Antalt.

A tűzoltóság gyorsan elősietett és csakhamar hozzáfogtak az oltáshoz. Felnyitották az üzletet, ahonnan akkor már füst és lángtenger csapott elő. Tűzoltóink a legnagyobb bátorsággal vették magukat a gyorsan harapódzó tűzre, úgy hogy aránylag rövid idő alatt sikerült a lokalizálás munkája.

A tűzvizsgálat megállapította, hogy a Róth Antal üzlete minden valószínűség szerint a kávépörkölőtől gyuladt ki. A villanyos pörkölő ugyanis áttűzesedett és így meggyújtotta a belső kirakat favázát, amittől aztán lánggaborultak az áruk és éghető anyagok.

A szerencsétlenség megakadályozása elsősorban az éber rendőrőrszem, aztán a bátor tűzoltóság érdeme. Így történt, hogy a Róth-féle tűz nagyobb kárt nem okozott. A tűz keletkezésének az ügyében a vizsgálat tovább folyik.

HIREK.

A fekete lovag.

Barkóczy Sándor báró vallás- és közoktatásügyi miniszteri tanácsos beadta Zichy János kultuszminiszternek nyugdíjaztatása iránti kérvényét.

Egy sötét ember szilhuettje surran ki végleg a kultuszminiszterium palotájából. Egy darab középkort képviselt, a rajongó inkvizitorok minden fanatizmusával és könyörtelenségével. A számot tevő művelt katolikus közönség is elfordult tőle azokért a bornírt tulsásokért, amikkel többet ártott a katolicizmusnak, mint annak a pártatlan liberális gondolkodásnak, amelyet oly tüzzel-vassal üldözött a közoktatás terén.

Jól emlékszünk még rá. Először Apponyit kompromittálta, mikor minisztersége alatt elvakult vallás itulbuzgóságból a törvényes állami anyakönyv aláírását megtagadta. Megbontotta a tanárság egyetértését, felekezeti békéjét, egész testületi szellemét. Annnyira ment vallás itulzásaiban, hogy a kinevezéseknél még a katolikus vallású tanárokat is úgy csztályozta, hogy ki közülük a «jó» és ki a «rossz» katolikus. Aki kongregációs volt, aki az ő fekete gondolkodásának az uszáját hordozta, csak az számíthatott kegyelmére és pártfogására.

Mig a naiv és klerikális gondolkodású Apponyi nem átalta végletekig vállalni az állszolidaritást ezzel a fanatikus emberrel, — Zichy János most végre okosabbnak mutatkozik. Belátta Zichy János, hogy ez az ember elsodorhatja a végletekbe, beleronthatja a bukásba és felzudithatja maga ellen az egész magyar közönség itéletét, — hát utóvégre is félretette az utból.

— **A főispán itthon.** Domahidy Elemér főispán tegnap este Tátralomnicról hazaérkezett s a ma délutáni közig. bizottsági ülésen már ő elnökölt.

— **Rásó Gyula nagybeteg.** Rásó Gyula, Hajdúvármegye nyugalmazott alispánja nagybetegen fekszik pár nap óta a Láng-féle szanatórium-ban. Az igazgató-főorvos kiváló gondot fordít illusztris nagybetegének gyógykezelése körül s mindent elkövet, hogy az öreg ur fájdalmait a gondos ápolással enyhítse.

— **Ménlicencirozás.** A ménlicencirozásra kiküldött bizottság 1. hó 25-én tartja meg a köztenyésztésre szánt mének megvizsgálását az Epreskertben délelőtt 9 órakor. Akinek tehát köztenyésztésre alkalmas ménük van, kötelesek menjeiket elővezetni.

— **A mértékitelesítés új rendje.** A kereskedelmi és iparkamara közshiré teszi, — hogy a kereskedelmi m. kir. miniszter ur a mértékitelesítés rendje és díjai tekintetében 95.035 sz. a. rendelettel új szabályozást adott, amely az eddigi rendeletek nagy részét natálytalanítja, megváltoztatja. Konkrét ügyekben a kamara hivatala részletes tájékoztatást ad az érdekelteknek.

— **Szerencsétlenül jött kocsis.** A Müller H. és fiai szállító cég emberei bört raktak egy társzekerre a Külsővásártéren. Rakodás közben az egyik kocsis, Jelenák György olyan szerencsétlenül esett le a bönökről, hogy súlyos sérülésével a mentőknek a kórházba kellett szállítani. Jelenák kihallgatásakor előadta, hogy a szerencsétlenségnek ő maga volt az oka. A megsérült kocsis súlyos zuzódásokat szenvedett.

— **Megnyílik a korcsolya-pálya.** A korcsolyázók öröme teljesül végre; holnap a Nagyerdőn megnyílik a korcsolya-pálya, amit az eddig szokásos módon, a Hungária-szállónál és a Nagytakarékpénztárnál két zászló fog jelezni. Együttal gondoskodva lesz arról, hogy a melegező csarnokban bülfé is legyen.

— **Vigyázatlan kocsis.** Szilágyi János, a Lindenfeld-féle fuvarozási vállalat kocsisa ma délelőtt a Csapó- és Faragó-utcák sarkán elűzte Bai Mihályné egy lovas szekereit. Bai Mihályné a kocsiából 5 hónapos gyermekével a földre sett, de nagyobb baja nem történt. A vigyázatlan kocsis ellen megindították az eljárást.

— **Vadászó vadászat.** Orosz Sándor központi főszolgabíró Rásó Sándor és Rásó János társaságában a zempléni vármegyei Homonnára utazott Justh Sándor dr. birtokára vadászni vadászatra. A vadászat fényes eredménnyel járt, több vadászó esett zsákmányul. A társaság debreczeni tagjai ma délelőtt érkeztek vissza.

— **Véres családi tragédia.** Fővárosi tudósítónk jelenti: A Dohány-utca 76. számú házban ma délelőtt véres családi dráma játszódott le. Pintér Imre kereskedő rálőtt feleségére, majd szíven lőtte magát. Az asszonynak sem történt, a kereskedőt megölte a golyó. Pintér Imrénének szatócsüzlete volt a házban, amelyet a feleségével vezetett. Házasságuk utóbbi idejében állandóan civakodtak, veszekedtek, s a házbeliek szerint alig múlt el egy nap, hogy kiabálástól ne lett volna hangos az üzlet. Pintér ugyanis részeges, garázda ember volt, aki folyton kártyázott és dorbézolt. Az asszonynak szemrehányásai semmit sem értek. Pintér nem változtatott életmódján. Körülbelül egy hónap előtt az asszony elkergette urát magától. Azóta Pintér naponta ott járt az üzletben és kérlelte feleségét, hogy béküljön ki vele. De az asszony hajthatatlan maradt. Ma délelőtt Pintér ismét bejött az üzletbe. Csendes hangon kérlelte feleségét, hogy béküljön ki vele. De Pintérné kijelentette, hogy semmi áron sem térhet vissza hozzá. Pintér erre revolvert húzott elő és rálőtt a feleségére. Az asszony kifutott az üzletből. Pintér pedig, aki azt hitte, hogy feleségét megsebesítette, maga ellen fordította a fegyvert és szíven lőtte magát. Azonnal meghalt. Pintér zsebében egy rendőrségnek címzett levelet találtak, amelyben a következőket írja: „Feldult családi életem volt, a sorsom rosszul ment, az élet megtört engem. Elhatároztam, hogy végzek magammal, de előbb leszámolok feleségemmel.” Pintér legjobban az keserítette el, hogy az üzletét a felesége nevére írták át. Ez érlelte meg benne a mérnyölő szándékot, amelyet ma délelőtt akart végrehajtani. Pintér holttestét a törvényszéki bonctani intézetbe vitték.

— **A kerítők.** Balogh Lajos Erzsébet nevű 14 éves leánya, aki egy postafőnöknél szolgált, a napokban nyomtalanul eltűnt, miután a bérét felvette. Alapos a gyanu, hogy a szerencsétlen leány kerítők kezei közé került. A rendőrség keresi az eltűnt leányt.

— **Botránycsináló cigányasszony.** Rác Lajosné, született Kiss Klára kártyavető cigányasszonyt egy rendőr tiltott koldulásra érte. A mikor ezért kérdőre vonta, a cigány asszony nagy botrányt rögtönzött az utcán, úgy hogy Rác Lajosné a hívásra kellett tenni.

— **A Nemzeti kávéházban** ma és minden este 6 énekes nő közreműködésével zene és ének hangverseny tartatik. Belépti díj nincs. Szóid kiszolgálás.

— **Mégis lesz tél.** Nagy volt a konsternáció a jégport hívei körében, mert a néhány decemberi hideg nap után eső, köd, meleg váltották fel egymást és amiatt különösen, hogy még a karácsony is iekete volt. Igen ám csak, hogy tudni kell, hogy átlagos hőviszonyaunk szerint a hideg napok januárra esnek és ha egyik-másik évben voltak is erős hidegek december hóban, az csak a kivételes állapotot jelentette, míg normális viszonyok mellett nálunk csak január 10—15. táján várható keményebb téli idő. Az időváltozás előjelei már mutatkoznak is. Az erős szél, a Szilveszternapi tiszta, derült, napos ég és a hőmérsékletnek lényeges alászállása ezek a jelek, amik a változást mutatják.

— **A Magyar Király kávéházban** ma és következő napokban Budapest legjobb helyszíne nekara muzsikál Fehérváry Margit vezetése alatt Puskás Otília cimbalom szólista közreműködésével. B. pártfogást kér Haussner Károly karmester, Erős Jakab kávé.

Beöthy Malvin tragédiája.

A kereskedelmi miniszter leányának hirtelen halála.

A sors kiszámíthatatlan szeszélye véres ridegséggel sújtott le egy fiatal szép urileányt, Beöthy László kereskedelmi miniszter leányát.

A szerencsétlen leány tegnap éjjel véletlen szerencsétlenség következtében halt meg. A tizennyolc éves, feltűnően szép leány édesanyja kíséretében tegnap este érkezett Nagyváradra, ahol Balásházy Péternél, Beöthy miniszter feleségének anyjánál szállottak meg. Az időt a rokonság körében töltötték és tegnap is egész sereg rokon és ismerős gyűlt össze Balásházyéknál. Tizenegy óra tájban Beöthy Malvin egy távolabbi szobába vonult vissza. Azt mondta, hogy édes anyjának akar levelet írni. Helyet foglalt az íróasztal mellett, a melynek fiókját kinyitotta, hogy papírt vegyen elő. Az asztalfiókban revolver volt, amelynek ravasza véletlenül megrántódott és a golyó a fiatal leány mellébe furódott. A durranásra berohantak a család tagjai, akik Beöthy Malvint vérbe borultán, hanyatt esve találták. Fráter Imre és Konrád Márk főorvost hívták gyorsan, akik azonban már nem segíthettek. — Beöthy Malvin, akinek szívet furta át a golyó pár pillanatnyi szenvedés után meghalt.

Beöthy László kereskedelmi miniszter nyomában a hír vétele után elutazott Nagyváradra szerencsétlen gyermeke halálos ágyán.

A katasztrófa hihetetlen megdöbbentést keltett mindenfelé. A nemzeti munkapártban mélységes gyászszal tárgyalták az esetet s maga a párt is, annak tagjai is, a kormány is siettek a mélyen sújtott családnak részvétüket kifejezni.

Legujabb.

Saját tudósítónktól.

Harcok Janina körül.

Konstantinápolyból jelentik: A hadügyminisztérium Szapuntzakis tábornok következő táviratát közli: Faud defilében felállított görög üteg tegnap sikerrel bombázta a lessanai állásokat és a bizancii ütegeket, mely utóbbiak a trónörökös egy támadását támogatták. A törökök támadását visszavertük.

Szkutari ostroma.

Ojkából jelentik: Azon jelentések, amelyek arról szólanak, hogy a szkutarii helyőrség két ágyut zsákmányolt és hogy a montenegróiak veszteséget szenvedtek, teljesen alaptalanok. Az utóbbi napokban Szkutari előtt nem volt nagyobb ütközet.

Tengeri ütközet

Konstantinápolyból jelentik: A török flotta ismét kitört a Dardanellákból és megtámadta a görög flottát. A tengerészeti minisztérium hivatalos közleményét adott ki, mely azt mondja, hogy a Dardanelláknál folyt ütközet a török hajók visszavonulásával ért véget. Mikor az egész görög hadiflotta megjelent a láthatáron, véget ért a harc, mert az ellenséges hadihajók bemenekültek a tengerszorosba. A török flotta visszatért a dardanellákba, hir szerint sértetlen állapotban.

Nyomtatvány.

Az „UJ DEBRECZEN” előfizetőit, barátait, olvasó közönségét tisztelettel kérjük, aszvedjenek nyomtatványszükségletüket HOROVITZ ZSIGMOND nyomdájában beszeresni. A kiadónak Darabos-utca 7. sz. alatt levő házában kitűnően berendezett nyomdája van, amely mindennemű nyomtatványt a legelőcsébb kivitelben, jutányos áron, gyorsan és pontosan előkészíti. Telefon: 412.

UJ DEBRECZEN

Január 1-én

uj előfizetési időszak nyílik. Felkérjük hazafias olvasóközönségünket, hogy ez alkalomból terjeszszék ismerőseik körében az „Uj Debreczen”-t. Szerezzenek minél több új előfizetőt, hogy annál szélesebb körben terjesztheszük a nemzeti és demokratikus eszméket. Aki az „Uj Debreczen”-re tíz előfizetőt gyűjt egész évre, annak állandóan ingyen küldjük lapunkat.

KÖZGAZDASÁG.

Magyarország műtrágya fogyasztása.

Tudja ma már minden gazda, hogy a talaj termőképessége annak trágyázottságától függ, a trágyával adjuk bele ugyanis a talajba azokat a tápláló anyagokat a melyeket a növény testének felépítésére onnét kivesz. Nagy terméseket tehát csak akkor adhat a növény, ha sok tápláló anyag van a talajban.

A növényi tápláló anyagokat rendszerint álló trágya alakjában juttatjuk a talajba, mert az álló trágya tartalmazza mindazon anyagokat, a melyekből a növény felépül, ha talán nem is olyan arányban mint a minő arányban azt a növények onnét kiveszik. Az álló trágya ugyanis sokalta kevesebb foszforsavat tartalmaz mint a mennyi foszforsavat a növények a talajból elvonnak, minek folytán a legnagyobb terméseket egyedül álló trágya használatával nem érhetjük el. Ebből a célból okvetlenül kell műtrágyákat is használnunk és pedig foszforsav tartalmu szuperfoszfátot. — Egyrészt tehát nincs is annyi álló trágyánk mint a mennyivel pótolhatnók a talaj vesztését, másrészt az álló trágyában nincs annyi foszforsav, tehát termésátlagainkat pedig okvetlenül fokoznunk kell, mert kiadásaink minden takarékoságunk dacára, hónapról-hónapra, évről-évre fokozódnak.

A külföldön régen tudják azt már, hogy műtrágya nélkül gazdálkodni nem lehet. — Angliában kat. holdanként 83 kg. szuperfoszfátot használnak országos átlagban, Belgiumban 98 kilogramot, Németországban 54 kg.-ot, ellenben Magyarországon csak 10 kg.-ot, s a mióta Németországban az 1880-as évek elején megkezdtek a műtrágyázást, azóta az országos átlagtermések kat. soldanként 820 kilogramról 1907-ig 1141 kilogramra emelkedett. 1882-ben még csak 3 kg. szuperfoszfátot használtak kat. holdanként, ellenben 1907-ben 54 kg.-ot és 104 kg. összes műtrágyát. Világos dolog tehát, hogy a termésátlagoknak 3-4 méter-mázsával való emelkedését legalább 3 vagy 4 részben a nagymennyiségben alkalmazott műtrágyák okozták.

Nálunk 1890-ben kezdték meg a műtrágyák alkalmazását, a mikor is az egész országban 90 vagon szuperfoszfát fogyasztottak el. Azóta is folyton emelkedik a szuperfoszfát fogyasztása, de rohamosan csak az utóbbi négy évben. Az elmúlt 1912 évben pedig már 22.500 vagon szuperfoszfátot használtak fel a magyar gazdák. Ez utóbbi mennyiségből jut országos átlagban 10-2 tized kg. tehát még mindig ötszörte kevesebb mint a mennyit Németország gazdái felhasználtak. Nálunk még nem is mutatkozik az országos átlagtermésben hatása a szuperfoszfát használatának azért pedig, mert csak egyes mezőekben használtatik jelentékeny mennyiség, mit Pozsony. Nyitra megyékben azonban csökken, az, mert szuperfoszfátot még egyáltalán nem is használtak.

Különösen a kisgazdák cselekednének helyesebb, ha a szuperfoszfát használatát megkezdik, mert ha holdanként csak 2-3 méter-mázsával volna nagyobb a termésük, már a is 20-30 korona tiszta hasznot jelentene kat. holdanként, a mi a kisgazda szempontjából igen jelentékeny összeg, s olyan nagy, a melyet talán egész adóját is ki tudná fizetni.

Hirdessen

az „UJ DEBRECZEN“-ben,
Debreczen város egyetlen valóban
független ellenzéki lapjában.

!! Olcsó hirdetések !!

CSARNOK
A nevelő.

Regény.

(14.)

Általánosságban helyesnek tartá első, Otília kisasszonnyal szemben mondott ítéletét, de érezte, hogy ez módosításra, megszorításokra, vagy kibővítésekre szorul. Csak azt nem tudta, mily irányban és minő mérvben.

Berthold, a hol csak lehetett, kerüte. Ezt ő észrevette és az a vélemény támadt benne, hogy a fiatal ember úgy fél a nőktől, akár csak egy pap, vagy talán még jobban. Mert jól megfigyelte, még lopva sem tekintett rá, még akkor sem, ha nyilván hihette, hogy ő nem veszi észre. Ez furcsának, egészen szokatlannak tetszett neki. A hol különben megjelent, színházban vagy sétányon, sokan fordultak vissza, hogy jobban vagy újra megnézzék. Ezt már rég megszokta és képes volt az epedő vizsga tekintetek valóságos kereszt-tüzében egéhen nyugodtan megülni, oly ártatlanul elfogulatlan arccal, mintha nem is sejténé, hogy csak egy tekintet is irányul feléje. Vagy ha még is visszafordul, hogy csodálói fölött szemlét tarsson, ez mintegy életlenül és oly megközelíthetetlen magaslathól történt, hogy bizonyára senki sem vehette felületes tekintetét: bátorító viszony-nak. Érezte, hogy képes lenne Berthold tekintetét is az illem méltóságával viselni; de ez az ember nem is törődött vele, és ez furcsa volt és gondolkodásra adott okot. Sok jel arra mutatott, hogy ez a fiatal tudós tulajdonképp mégsem olyan dolgot vitt már végbe a házban, a mire egy lábujjhegyen járó ember képtelen lett volna; félték ügyetlensége tehát csupán a nőnimmel szemben nyilvánul.

Ez az! Most eltanulta Mariska az igazat! Ez volt Berthold nevelésében az egyedüli de nagy hiba; bizonyára még csak keveset, vagy éppen nem forgott nők társaságában. Feltette magában, hogy vedszárnya alá veszi, nevelését tökéletesíti. Hisz különben egész csinos fiu, és istennek tetsző cselekedet lesz, rajta egy kicsit csiszolni. Foglalkozni fog vele, a nélkül, hogy ő észrevenné, vezetni, művelni fogja, kész ember fog belőle csálni, mert nem elég, hogy az ember csak tudós legyen. A mi ez ifjában még hiányzik, azt neki köszönje. Egy ilyen felnőtt ember nevelése nem csak jó cselekedet, hanem élvezetes dolog is. Szándékának kivitele nem olyan könnyű dolog volt Mariska számára. Sohasem kaphatta Bertholdot egészen a kezébe és ez annyival inkább bosszantotta, mert kezdett érdeklődni a fiatal ember iránt. Érdeklődése azonban csak művészi érdek volt a mennyiben a fejébe vette, hogy a fiatal emberből farag valamit, és nem kevésbé bosszankodott, midőn azt tapasztalta, hogy az nem hagy magán faragni.

Folytassa.

A szerkesztő: Voth György.

25000 óra

1 db kor. 2-50.

Legujabb párizsi fazon, 36 óráig pontosan járó, aranyozva, 18 karátos aranyból, 3 évi jótállással csak kor. 2-50, 2 óra kor. 4-80, 5 óra kor. 11-30. Egy legujabb fazonu párizsi aranyozott lánc 50 fillér, — lánc kor. 1-25.

Koczkázat kizárva. Nem tetszőért a pénz vissza.

Utánvét mellett szállít az óra áruház:

A. KAPELUSZ

KRAKAU (Ausztria) Dietelgasse 57-882.

Hajhullást,
zsiros és sötét haját,

e kellemetlen jelenségeket legbiztosabban megszüntethetjük, ha rendszeresen, legalább is hetenkint 1-2-szer megmossuk a haját és fejbőrt

fekete fej

jegyü

ibolya-

sampunnal

és fölváltva

fekete fej jegyü

kátrány-sampunnal.

A fej korpamentes lesz, a haj tömött és fényes, a ritka haj tömöttnek látszik!

Az a siker, a melyet a mindenütt ismert és kedvelt fekete fej jegyü kátrány-sampun napról-napra elér, abból is megállapítható, hogy egész sor kétértékü utánzatot hoztak forgalomba, a mi miatt vásárlásnál különös gondossággal kell figyelni a mellékelt védőjegyre. — Fekete fej jegyü kátrány-sampun enyhe, teljesen ártalmatlan készítmény, míg a vizsgálatok szerint az utánzatok gyakran ártalmas anyagokat tartalmaznak és így a haj racionális gondozása helyett kihalását idézik elő.

A fekete fej jegyü eredeti csomagocskákban 30 fillérről kapható minden gyógyszerüzletben, drogeriában, illatszere- és szappanüzletben és fodrászoknál is. Ahol nincs meg az eredeti preparátum, vagy hamisítványt kínálnak helyette, ott forduljanak a főraktárhoz:

Füzess Ferenc, Budapest, VI. Mozsár-utca 12.

A honnan közeli fogják a legközelebbi elárúsító címét vagy 240 K előzetes beküldése ellenében bementesen küldenek 8 csomagocskát. Utánvétellel való küldésnél 35 fillérről több.

Hans Schwarzkopf, G. m. b. H., Berlin N. 32.

Főnőgyógyászok legkedveltebb szépitőszere
a FÖLDES-féle

MARGIT-CRÉME

Ezen kiváló arckenőszert az egész világon sok millió úrhölgy használja, mert a legujabb tudományos buvárlatok alapján készült arckenőszere és mert hírneves Vegyészek állítása szerint ez a legjobb és teljesen ártalmatlan arc-szépitő és finomító. A Margit-crémnek a bőr azonnal felveszi, miért is rögtön beáll a hatás, mely valóban meglepő, gyors és biztos. A bőr teljesen átalakul tőle és az üde, telt, bársonysima s rózsaszínű lesz. Bár nap alatt elfűnnek ráncok, redők, szepők, májfoltok és mindennemű kitéések. A Földes-féle Margit-crème nemcsak szépit az arcot, hanem ápolja és megóvja az időjárás, a nap és szél minden befolyása ellen. Utánzatoktól és hamisítványoktól óvakodjunk! Kapható az egész világon. Tégelye 1 és 2 kor. Margit-szappan 70 fill. Margit-puder 1 K. 20 f. Készíti és postán küldi:

FÖLDES KELEMEN gyógyszerész, ARAD

KAPHATÓ: Debreczenben Balázs Ödön, Grósz Nagy Ferenc, Jóna és Jóna drog., Mihalovics Jenő, Mauthner Alfréd, Muraközy László, Tóth Béla H-Értékesítő Barbóc Zsigmond H.-Böszörményben Eressey Győző gyógyszerészeknél.

Lapkihordó asszonyok
lapunk kiadóhivatalá-
ban felvétetnek.

Budapest legforgalmasabb helyén, az Andrássy-
ut mentén egy 34 év óta fennálló

fűszer- és csemege üzlet

körlátlan italmérési engedéllyel, 100 ezer
koronát forgalmaz (600 forint házbér,) súlyos
családi okok miatt
eladó.

Szükséges tőke 3000 korona, mely összeggel
az üzletet átveheti; a további 5000 korona
áruraktárt pedig részletekben törlesztheti —
tetszés szerint Érdeklőkök forduljanak: Edel-
stein Izidor-hoz, Budapest, VI, Nagymező-u.
28, földszint 20.

Ludaser János

női, pipere csipke
és rövidáru üzlete
(Városház épület)

Szalag, csipke, keztyű, ritikül, arcfátyol

harisnya és

párisi ujdonságokban.

R. WOLF
Magdeburg-Buckau
Magyarországi Képviselete:
Budapest, V., Báthory-utca 18
Szabad, túlhevített gőzű
LOKOMOBILOK
Wolf eredeti szerkezete 10-300 lóerőig
Bármely gyártelep legelőnyösebb üzemgépe

∴ HIDVÉGER ANTAL ∴ Foglalkozik
bank és váltóüzlete **az összes**
Debreczen, Deák Ferencz-u. 13. sz. **bankügyletekkel**
TELEFON 416. szám.

Gyógyítható-e a tüdőbaj?

Ez a rendkívül fontos kérdés mindenkit foglalkoztat, aki **asztma, tüdő- és égető tuberkulózis, tüdőcsusshurut, tüdővész, makacs köhögés, elnyálkásodás vagy állandó rekedtség** gyötör s eddig nem talált orvoslást. Minden ilyenféle beteg kap tőlünk **teljesen ingyen egy könyvet képekkel** Guttman dr. orvostól a Finsen-gyógyintézet főorvosától a következő tárgyról: **Gyógyítható a tüdőbaj?** Azonkívül egy próbacsomagot kitűnő diétikus teáinkból. Ezek magasztalják, akik eddig használták. Gyakorlott orvosok ezt a teát mint kitűnő diétikumot **tüdőtuberkulózis (tüdővész), asztma, krónikus gége- és gégehurut** ellen rendelték és magasztalták. A tea **nem tükös szer, Lisber-féle növényekből készül** a melyeket császári rendeletre szabadforgalomba bocsátottak. Ara olyan olcsó, hogy a legszegényebbek is használhatják. Hogy minden betegnek **minden rizikó nélkül** alkalmat adjunk a tea kipróbálására s hogy a betegsége fölől mindenkit fölvilágosíthassunk, elhatároztuk, hogy minden betegnek megküldjük a **Gyógyítható-e a tüdőbaj?** című német füzetet egy próbacsomag teával **teljesen ingyen** és bérmentesen. Tessék levelezőlapot írni **Puhlmann & Co** címre Berlin, 901. Müggelstrasse 25.

Alapított 1901-ben.

Horovitz Zsigmond

két szedőgép és villamos erőre berendezett

könyv- és műnyomdája

DEBRECZEN, Darabos-u. 7.

Telefon 412.

Telefon 412.

„UJ DEBRECZEN”

politikai napilap kiadóhivatala.

Telefon interurbán 412.

Készít a
legrövidebb idő
alatt, és legju-
tányosabb ár-
ban mindenféle
nyomtatványt.

NEVJEGYEK,
Eljegyzési,
Esketési és Bál
meghívók
elismert leg-
jutányosabb
árban.

MOLL-FELE SEIDLITZ-POROK

Csak akkor valódiak, ha mindegyik doboz Moll A. védjegyét és aláírását tünteti fel.

A Moll A.-féle SEIDLITZ-POROK tartós gyógyhatása a legmákosabb GYOMOR- és ALTEST-BÁNTALMAK, gyomorhív, rögzött SZEKREKEDÉS, májbántalom, VÉRTELULÁS, aranyér és a legkülönbözőbb NŐI BETEGSÉGEK ellen, e jeles házi szernek évtizedek óta mindig nagyobb elterjedést szerzett.

Ára egy lepecsételt doboznak 2 korona. Hamisítók törvényileg fenytettek.

MOLL-FELE SOS-BORSZESZ

Csak akkor valódi,

ha mindegyik üveg Moll A. védjegyét tünteti fel és a Moll-féle sósorszesz nevével, mint a fájdalomcsillapító bedörzsöléshez közzéadva, és az a maghűlés egyéb következményeinél legismertebb népszerű.

Egy ónozott eredeti üveg ára 2 korona.

Moll-féle gyermek-szappan.

Legújabb, egészen új módszer szerint készített gyermek- és női szappan, a bőr gyökeres gondozásért épülésre egy gyermek, mint felnőttek számára. Egy darab ára 40 fill. Öt darabé 1 kor. 80 fill. Minden darab gyermek-szappan Moll A.-féle védjegyvel van ellátva. Fő-szétküldés:

MOLL A. gyógyszerész,

cs. és kir. udv. száll. által Bécs, I. Tuchlauben 9 Vidéki megrendelések naponta posta-utánvét mellett teljesítenek. A raktárakban tesék határozottan Moll A. aláírásával és védjegyével ellátott készítményeket kérni

Apró hirdetések.

HA NINCS PÉNZE és szüksége van vászon, szálterítő, szövet és csipke-függöny, futó és nagy szőnyegre. Paplan és fianel takarók, férfi és női fejtők, kézfejtő, fru öltönyre vagy öltör, gép és butor, a mai naptól fogva oly olcsón lesz eldva, hogy mindenkinek saját érdeke, hogy egy próbabevárást eszközöljön. Tisztelettel Kaiser Salamon. Telefon 685.

Egy raktárnoki vagy pénzbeszedői állást keres fiatal nős ember, kinek neje jól főz. Címe Rahinóczi Gusztáv Aradványpuszta. u. p. Nyiradony Pokjai Ferencz.

OLCSÓ és jó órák ékszerek legolcsóbban szerezhetők be Gáspár Adám órák és ékszerésznél Debrecen, Hunyadi-utca 12. Ugyancs órajavitások legolcsóbban eszközöltenek.

Dixes kirakatállvány teljes felszereléssel eladó. Megtekinthető Falk kefégyár városi üzletében Széchenyi-utca 1.

Egy tisztességes szorgalmas magányos nő felvétetik tanyára baromfi tenyésztésre. Cim a kiadóban

Dóros családok. kinek fia kondás is lehetne felvétetik Tizenháromváros-utca 28.

15-20 darab marhát teletettségre átvinnék Hegedűs György Elep. tanyaszám 110.

OH JAJ!

Megfőjt ez az átkozott köhögés.

KÖHÖGÉS, REKEDTSÉG

és cinyálkásodás ellen gyors és biztos hatásuak

EGGER Mellpasztillái

az étvágyat nem rontják és kitűnő ízűek.

Próbadoboz 50 fill. Doboza 1 és 2 K.

Kapható gyógyszerárakban és drogeriákban.

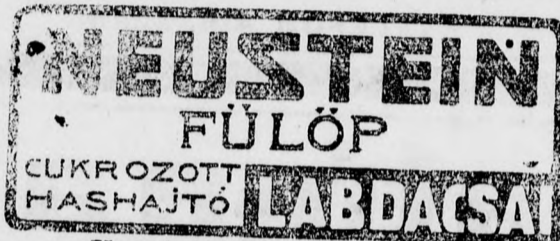

Egger-mellpasztilla csakhamar meggyógyított!

Fő- és szétküldési raktár: Dr. EGGER LEÓ és EGGER I. Budapest, VI. Révai-u 12.

Kapható Debreczenben: Arányi Árpád, Batári Imre, Grósz Nagy Ferencz, Harsányi Lajos, Kóczián Dezső, Kováts L. Nándor, Kubek Sándor, Mihálovits Jenő, Reichard Sándor, Sággy Ferencz, Steiner Manó, Tóth Béla gyógyszerárakban, Jóna és Jóna Központi drogériákban

Legelőzőbb és legjobb hatásu Hashajtó

(Neustein Erzsébet-pülái)

felülmulja minden tekintetben a hasonló készítményeket. Fenti szer mentes minden káros alkafrésztől, a legjobb sikerrel használják a altestbántalmánál, könnyű székletet szerezni egy vértisztító gyógyszer sem tartalmazhat és alkalmasabb a

Székrekedés

legyőzése, mint a legtöbb betegség okozójára. Cukrozott volta miatt, a gyermekek is szívesen veszik. Egy doboz 15 pülula tartalommal 30 fillér. egy tekercs 8 dobozzal tehát 120 pülulával 2 korona. A pénz előre küldése mellett bérmentve.

Óvás! Utánzattól ovakodjunk „Neustein Fülöp hashajtó pülulái” tessék kérni! Csak akkor valódi, ha minden dobozon a törv. bejegyzés Szeut Lipót védjegy a Philip Neustein gyógyszerész aláírásával fekete vörös nyomásban olvasható. A keresk. törvény által védett csomagjainkon cégünknek rajta kel lennie. Neustein Fülöp gyógyszerár,

Sz - Lipóthoz Wien, Plankengasse 6.

Kapható Debreczenben: Kubek Sándor Mihálovits J., Muraközy László, Arányi J. gyógyszerészeknél.

MAGYAR-HORVAT TENGERI GŐZHAJÓZÁSI R-T. FIUME.

Fiuméből Dalmáciába és Olaszországba.

A turisták által elismert legrövidebb és legkényelmesebb összeköttetés.

Fiume-Dalmácia: naponta hajóindulás, ezek közül hetenként négy gyorsjárat Fiuméből, Zár, Spalato, Curzola, Gravosa (Ragusa) Cattaróba és Cattaróba. Az utazás tartama Gravosáig csak 20 óra, Cattaróig csak 24 óra.

Fiume-Venezia: hetenként 3-6 gyorshajó-összeköttetés.

Fiume-Ancona: hetenként 2-3 gyorshajó-összeköttetés

Fiume-Ravenna: hetenként 1 járat oda és vissza.

Ezen gőzösök közvetlen csatlakozásban közlekednek a Budapesti felől érkező és Budapestre induló gyorsvonatokkal, melyek a hajóállomásig es onnan közlekednek. Ugyancsint Veneziában és Anconában az olasz vonatokkal csatlakoznak Róma, Nápoly, Bari, Brindisi, Bologna, Firenze, Milano felé stb. stb.

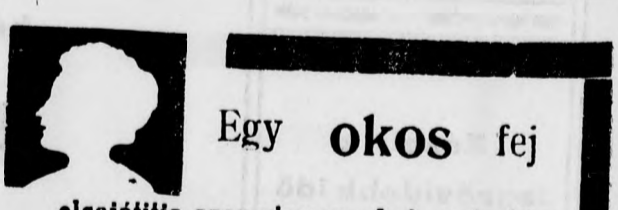
A gőzhajók minden kényelemmel, hálófülkékkel, kitűnő étteremmel és a kényelmes és kellemes utazás minden kellékével vannak felszerelve.

Bővebb felvilágosítást nyújt a Központi menetjegyiroda, Budapest (V. Vigadó-tér 1.) és annak összes magyarországi fiókirodái

„Huzott drótszállal, kb. 75% áram megtakarítás Törhetetlen!

Magyar Siemens - Schuckert - Művek Budapest, VI. Teréz-körut 36“ Kapható: Molnár Testvérek-nél. DEBRECZEN, Egyház-tér 2.

Egy okos fej elsajátítja azon vivmányokat, melyekkel a tápszerkémia a háziasszonyt megajándékozta. Dr. Oetker sütlőpora a 2. f. élesztő pótlásul szolgál, mellyel kuglófokat, linzi és más egyéb tortákat, valamint mindennemű süteményeket és tésztákat lazábbakká, nagyobbakká, jobb ízűvé és könnyebben emészthetővé tesz. Dr. Oetker pudingsora a 2. f. tejjel főzve, gyermekeknek és felnőtteknek csontot képző, nagyszerű és olcsó utóeledelt nyújt. Dr. Oetker vaníliacukra a 12 f. csokoládé, tea, puding, tej, mártás és créme vaníliázására szolgál és teljesen pótolja a drága vanília esővet. Egy csomag tartalma 2-3 jó vanília-csönek felel meg. Kimerítő használati utasítás minden csomagon. Kapható minden élelmiszer üzletben, valamint drogériákban. V nyek ingyen Dr. OETKER, Baden-Wien.